Biannually Journal of Psychological Researches in Management Vol. 4, No. 2, Autumn & Winter 2018-2019 دوفصلنامه «پژوهش های روانشناختی در مدیریت» س۴، ش۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۷ صفحات ۹ تا ۳۲

رابطه گرانباری نقش و کنترل شغلی با تأکید بر نقش میانجی سرمایه روانشناختی در کارکنان بانک

مریم رضایی*، بهرنگ اسماعیلی شاد**

چکیدہ

هدف از پژوهش حاضر، تبیین رابطه بین گرانباری نقش و کنترل شغلی با تاکید بر نقش میانجی سرمایه روانشناختی می باشد. پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه کار کنان بانک مسکن شهرستان بجنورد به تعداد ۱۵۵ نفر می باشد و نمونه آماری طبق جدول کرجسی – مورگان ۱۱۰ نفر می باشد که روش نمونه گیری تصادفی طبقهای است. دادههای این پژوهش توسط پرسشنامههای گرانباری نقش معظمی و گودرزی (۱۳۸۶)، کنترل شغلی دنیلز و هریس (۲۰۰۵) و سرمایه روانشناختی لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) جمع آوری شد که پایایی آنها از طریق آلفای کرونباخ محاسبه گردید و روایی پرسشنامهها از نوع صوری و محتوایی بود. نتایج آماری نشان داد بین گرانباری نقش و کنترل شغلی و سرمایه روانشناختی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین بین سرمایه روانشناختی و کنترل شغلی رابطه وجود دارد. در نتیجه فرضیه اصلی پژوهش مورد تایید قرار می گیرد.

واژگان كليدى: گرانبارى نقش، كنترل شغلى، سرمايه روان شناختى.

تاریخ دریافت: ۳ مهر ۱۳۹۷ تاریخ پذیرش: ۱۵ دی ۱۳۹۷

^{*} دآنش آموخته گروه علوم تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران.

^{**} استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بجنورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران، (نویسنده مسئول): esmaeili@bojnourdiau.ac.ir

۱. مقدمه

۱.

مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷

بزوهش های روانشناختی

گستردگی و سرعت پیشرفتهای علمی و فنون متأثر از آن، دگرگونیهای اجتماعی و تحولات اقتصادی فراوانی به همراه داشته و بر این مبنـا، در چنـین شـرایطی تغییـر و تحولات عميقي در زندگي و اشتغال انسان به وجود آمده است. توجه به انسان بهعنوان یک موجود پیچیده، سازگاری وی با پیرامونش، تلاش در برآوردن نیازهایش، تجهیزات و تغییرات در محیط شغلی و در سازمان با گذشته متفاوت شده است، چرا که انسان عصر حاضر ناچار است در جریان سازگاری با محیط اجتماعی و شغلی، محدودیتها و فشارها را تحمل کند. از اینرو یک شغل رضایتآمیز در طی زمان ممکن است منبع نارضایتی و ناسازگاری شود (فرنت و همکاران، ۲۰۰۴: ۳۹). با توجه به اهمیتی که نيروى انساني بهعنوان اساسي ترين منبع ورودي سازمانها دارد، نتيجه طبيعي فشارهاي روانی برای کارکنان، کاهش کارایی است. کارکنان بانکها نیز به دلیل فشارهای روانی در محیط کار ممکن است کارایی آنها نیز هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی کاهش یافته و لذا تعداد حوادث و شکایات افزایش یابد. بدیهی است که این گونه کارکنان دارای روحیهای پایین، انگیزش کم و رضایت شغلی ضعیف هستند. یکی از مؤلفههایی که سبب استرس و فشار روانی در محیط کار می گردد، گرانباری نقش می می باشد. "گرانباری نقش" بعنوان یکی از عرصههای فشار آفرین در محیطهای کاری و سازمانی است که به شدت حالات روانی ونگرش های کارکنان را تحت تاثیر قرار می دهد و در بروز رفتارهای انحرافی کارکنان سازمان موثر باشد (ادیبی و همکاران ، ۱۳۹۰: ۲۱). گرانباری نقش ماهیتا به تراکم و انباشتگی نقـش.هـای کـاری در حـدی فراتـر از منـابع دردسترس فرد می باشد که باعث تحمیل فرسودگی تدریجی به فرد می گردد (اویانگ۲۰۰۹': ۳۷). گرانباری نقش، یکی از مهمترین عوامل استرس و تـنش شـغلی است که مشتمل بر مواردی نظیر عدم دسترسی به زمان لازم برای انجام وظایف و امـور

1- Ouyang

محوله، وجود استانداردهای عملکردی سطح بالا که با مهارت ها و توانائی های فرد تناسب ندارد و واگذاری وظایف و امور کاری فراتر از حد توانایی یک فـرد مـیباشـد (راد و همکاران، ۲۰۰۸: ۲۲). حجم بالا و زیاد وظایف و نقش های محول همراه با فشار روانی و فشار انتظارات عملکردی در افراد پیامدهای متعدد رابه همراه دارد و سطح قرارداد رواني را در افراد تضعيف مي كند. اين تضعيف بيشتر از اين جهـت اتفـاق می افتد که کارکنان انتظار دارند سازمان نسبت به نقش ها و وظایف آن ها توجه نشان دهد و نقش های نامتعارض و متناسب با توانایی های آن ها را به آن ها واگذار کند اما وقتی سازمان و شرایط کاری، آنها را در موقعیت گرانباری کاری قرار میدهد، در این شرایط بخشی از انتظارات معطوف به ایفای تعهدات در قبال کارشان تضعیف می شود. در بسیاری از جهات گرانباری نقش باعث تضعیف نیروی هیجانی و عاطفی کارکنان در مقایله با شرایط می شود (باغبانیان و خمرنیا،۱۳۹۱: ۴۹). از آنجایی که گرانباری نقش، از تعامل میان شخص با محیط خارج منتج می شود. به نظر می رسد کـه گرانبـاری موقعیتی اجتناب نایذیر است. با این حال از طریق برنامه ریزی بهتر، ارز شیابی مناسب منابع مورد نیاز و توجه بیشتر بهتناسب و هماهنگی میان تخصص های فرد و الزامات شغلی، می توان تا حدودی از گرانباری اجتناب کرد و یا آن را به حداقل رساند (عمادی و همکاران، ۱۳۸۷: ۳-۲).

پژوهشها نشان دادهاند که «کنترل شغلی» یکی از متغیرهایی است که با گرانباری نقش مرتبط میباشد (شابروک و و جونز^۲، ۲۰۰۱، جهانبخش گنجه و سامانی عریضی،۱۳۹۱). کنترل شغلی به کنترل بر فرایند کاری، یعنی توانایی تصمیمگیری و فرصت برای اعمال میزان کنترل بر روی کار بهمنظور به انجام رساندن آن، مربوط می شود (جهانبخش گنجه و همکاران، ۱۳۸۸: ۲۵). کنترل شغلی بر میزان خودمختاری و

1- Rod 2- Schaubroeck & Jones آزادی فرد برای انتخاب و تعیین وظایف، مسؤلیتها، زمان و شیوههای انجام کار تمرکز دارد (ادیبی و همکاران، ۱۳۹۰: ۵۵). پژوهشگران متعددی به این مسئله اشاره داشتهاند که کارکنانی که از آزادی عمل بیشتری در کار خود برخوردار هستند، بیشتر از دیگر

۱۲

1491

بژوهش های روانشناختی در مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان

کارکنان قادر به اصلاح و تغییر شغل خود خواهند بود (نعامی و شناور، ۱۳۹۴: ۱۴۹). به نظر میرسد وقتی گرانباری نقش افزایش مییابد که «کنترل شغلی» پایین باشد و فرد تحت فشار قرار گیرد. این نقش به این دلیل است که انسانها تمایلی بنیادی به خودمختاری و کنترل بر شرایط و اموردارند. میزانی که فرد باور دارد که می تواند مستقیماً بر محیط اثر بگذارد، تأثیر قابل توجهی بر ادراکاتی که از محیط دارد و واکنشهایی که به آن نشان می دهد، دارد. به عنوانمثال تحقیقات قابل توجهی در مورد ارائه محرک آزارنده (مانند شوک الکتریکی) نشان دادهاند که واکنشهای افراد به واسطه باورشان مبنی بر اینکه می توانند محرکها را کنترل کنند، تغییر بسیار زیادی نموده است، حتی هنگامی که به صورت واقعی بر محرک کنترل نداشتند. کنترل شغلی از جمله متغیرهای سازمانی مهمی است که اخیراً مورد توجه روان شناسان صنعتی و سازمانی قرار گرفته است و اشاره به باور افراد در مورد اثر گذاری بر محیط کار دارد، لذا ادراکات افراد از محیط کار تأثیر قابل توجهی بر کنترل شغلی اعمال می نمایند و واکنش های آنها به محیط کار تأثیر قابل توجهی بر کنترل شغلی از جمله منیرهای آن افراد از محیط کار تاثیر قابل توجهی بر کنترل شغلی امی از داده. از ادراکات افراد از محیط کار تر آثیر قابل توجهی بر میدهد (چیانگ' و همکاران، ۲۰۱۰: دراکات افراد از محیط کار را تحت تأثیر قرار می دهد (چیانگ' و همکاران، ۲۰۱۰:

از آن جا که کنترل شغلی به کنترل بر فرایند کاری، یعنی توانایی تصمیمگیری و فرصت برای اعمال میزان کنترل بر روی کار بهمنظور به انجام رساندن آن، مربوط می شود و با توجه به این که مهمترین منابع سازمانها، نیروی انسانی می باشد، توانایی کنترل شغلی به کارکنان فرصت بیشتری می دهد تا در برنامهریزی، اجرا و ارزشیابی فعالیتهای خود مشارکت بیشتری داشته باشند. در این حالت، احساس شایستگی و

1- Chiang

اثربخشی در آنان افزایش مییابد چرا که فرد اینگونه فکر میکند که به نظرات او در برنامهریزی و اجرای کار اهمیت داده شده است و او چون خود را مسئول وظایف و مسئولیتهای خود میداند، تلاش بیشتری در کار اعمال کرده، احساس موفق بودن نیز در وی افزایش مییابد. این احساسهای خوشایند باعث افزایش رضایت شغلی می شود (جهانبخش گنجه و همکاران، ۱۳۸۸: ۲۵).

با عنایت به آنکه حالات و روحیات انسانها و فلذا رفتارهای آنها نشأت گرفته از حالات روانشناختی آنها است، یکی از شیوههایی که به عنوان مانعی در برابر احساسات منفی در محیطهای شغلی عمل می کند، افزایش سرمایه روانشناختی ^۱ است. سرمایه روانشناختی سازه ترکیبی و بههمپیوسته است که چهار مؤلفه ادراکی- شناختی امیدواری، خودکارآمدی، تابآوری و خوشبینی را در برمی گیرد. این مؤلفهها در یک فرایند تعاملی و ارزشیابانه، به زندگی فرد معنا بخشیده، تلاش فرد برای تغییر موقعیتهای فشارزا را تداوم میدهد (ارز و جاج^۲، ۲۰۰۱)؛ او را برای ورود به صحنه عمل آماده نموده (جاج و بونو^۳، ۲۰۰۱: ۸۰)؛ و مقاومت و سرسختی وی در تحقق اهداف را تضمین میکند (پارکر^۴ و همکاران، ۲۰۰۱: ۳۸۹). سرمایه روانشناختی برسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات (اوی^۵ و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۰۰۹)؛ و برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات (اوی^۵ و همکاران، ۲۰۰۹: ۲۰۰۹)؛ و به برای مورت باور فرد به تواناییهایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن هدف برای کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت دربارهی خود و تحمل کردن مشکلات میباشد (دیانت نسب و همکاران، ۱۳۹۳: ۷۷). خودکارآمدی که همان اعتماد به قلار میبانه از م

- 1-Psychological capital
- 2- Erez & Judge
- 3- Judge & Bono
- 4- Parker
- 5-Avey

تلاش برای موفقیت در کارهای چالشانگیز، خوش بینی شامل ایجاد اسنادی مثبت در مورد موفقیت در زمان حال و در آینده، امید همان یافشاری در رسیدن به اهـداف و بـه هنگام لزوم تغییر دادن مسیرهای رسیدن به اهداف و تاب آوری برای مواجهه با مشکلات و سختیها، تحمل کردن و بازگشت بهجای اول برای دستیابی به موفقیت مشخص می شود (لوتانز او همکاران، ۲۰۰۷: ۵۴۱). توسعه سر مایه روان شناختی در تمام سطوح سازمان دارای پتانسیل بالایی بهعنوان یک استراتژی مهم مدیریت منابع انسانی برای کمک به سرمایه گذاری بر روی منابع انسانی موجود و آتی است. یژوهش های نشان میدهد که سرمایه روانشناختی بر روی عملکرد شغلی تاثیر مثبت دارد (میرزایی و گل پرور، ۱۳۹۸). از آنجا که سرمایه روانشناختی غیرقابل تقلید است، نسبت به سرمایههای دیگر ارزش بیشتری برای سازمانها داشته و مزیت رقابتی بیشتری در اختیار سازمانها قرار میدهد. می توان گفت با توجه به شرایط آشفته محیط كسبوكار امروز، لازم است مديران با مديريت مؤثر سرمايه روان شيناختي در سازمان، کارکنانشان را جهت مدیریت مؤثر شرایط و مواجـه کارآمـدتر بـا مشـکلات و موانـع توانمند سازند و به آنها کمک کنند تا تهدیدات درونی و برونی سازمان را به فرصت تبدیل کرده و حداکثر استفاده را نیز از فرصتهای موجود بنمایند (قانع نیا، ۱۳۹۳: ۳۸). با عنایت به مطالب ذکر شده یژوهش حاضر به دنبال پاسخ این سؤال است که آیا بین گرانباری نقش و کنترل شغلی کارکنان بانک مسکن بجنورد با نقش میانجی سرمایه روانشناختی رابطه وجود دارد؟

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

14

197

مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان

بژوهش های روانشناختی در

گرانباری نقش بر ادراک از اینکه آیا تـراکم کـاری در شـغل وجـود دارد یـا نـه و همچنین بر ادراک از فشار موجود برای تکمیل کار و بهطورکلی فضـا و دسـترسپذیری به منابع موجود اشاره میکند (خدابخش و کیانی، ۱۳۹۲: ۴۸). در حقیقت گرانبـاری بـه

1- .Luthans

حجم بالاو زیاد وظایف و نقشهای محوله، همراه با فشار زمانی و فشار انتظارات عملکردی در افراد مربوط میشود (باباکاس و همکاران، ۲۰۰۹: ۴۸۰).

از نظر جکسون و همکاران (۱۹۹۳) کنترل شغلی دو مؤلف می کنترل زمان کار و کنترل روش کار را شامل می شود. پژوه شگران متعددی به این مسئله اشاره داشته اند ک کارکنانی که از آزادی عمل بیشتری در کار خود برخوردار هستند، بیشتر از دیگر کارکنان قادر به اصلاح و تغییر شغل خود خواهند بود (نعامی و شناور، ۱۳۹۴: ۱۴۹). افراد با داشتن کنترل می توانند در شرایط تغییر و در شرایطی که با خواسته های آن تضاد دارد، به خوبی عمل نماید (لی ، ۲۰۰۵: ۳۲۳).

سرمایه روان شناختی یکی از شاخصهای روانشناسی مثبت گرا می باشد که با ویژگی هایی از قبیل باور فرد به توانایی هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات تعریف می شود (اوی، ۲۰۰۶: ۲۳۵). برخوردار بودن از سرمایه روان شناختی افراد را قادر می سازد تا علاوه بر مقابله بهتر در برابر موقعیت های استرس زا کمتر دچار تنش شده، در برابر مشکلات از توان بالایی برخوردار باشند، به دیدگاه روشنی در مورد خود برسند و کمتر تحت تأثیر وقایع روزانه قرار بگیرند، لذا این گونه افراد دارای سلامت روان شناختی بالاتری نیز هستند (باکر و شافلی ، ۲۰۰۸: ۴۷).

جستجو در ادبیات پژوهش نشان داد که علیرغم اهمیت موضوع، تـاکنون پژوهشـی به بررسی هم زمان رابطهی مولفههای حاضر نپرداخته اسـت امـا برخـی پـژوهشهـای انجام شده در راستای متغیرهای پژوهش حاضر عبارتند از:

کردی و یوسفی (۱۳۹۵) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که خودمختاری شغلی و خودکارآمدی با عملکرد شغلی و تعهد سازمانی رابطه مثبت و معنی داری داشتند. درحالی که با استرس شغلی رابطه معنی داری مشاهده نگردید. از طرفی سنجش میانجی گری خودکارآمدی بین خودمختاری شغلی و نتایج کاری کارکنان با توجه به عدم رابطه معنی دار بین خودمختاری و خودکارآمدی نشان داد که خودکارآمدی نمی تواند نقش

ميانجي داشته باشد.

18

چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷

مديريت/سال

های

نتایج تحقیق خدابخش و کیانی (۱۳۹۲) نشان داد که همبستگی درونی معنی داری بین خودکار آمدی شغلی، حمایت سازمانی ادراکشده برای ایمنی و گرانباری نقش وجود دارد. تجزیه و تحلیل رگرسیون نشان داد متغیر خودکار آمدی شغلی حدود ۱۱٪ و حمایت سازمانی ادراکشده حدود ۱۰٪ از واریانس گرانباری نقش را پیش بینی کردند. صفاری نیا و صالح میرحسنی (۱۳۹۲) در پژوهشی تحت عنوان بررسی رابطه بین حجم کار، کنترل بر کار و تعادل کار زندگی به این نتیجه رسیدند که تعادل کار زندگی همبستگی منفی معناداری با حجم کار و همبستگی مثبت معناداری با کنترل بر کار دارد و نتایج تحلیل رگرسیون نشان می دهد، حجم کار و کنترل بر کار پیش بینی کننده معتبری برای تعادل کار زندگی می باشد. جهانبخش گنجه و عریضی سامانی (۱۳۹۱) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که کنترل شغلی با استرس شعلی و عاطفه منفی رابطه منفی و معنادار و با عاطفه مثبت رابطه مثبت و معنادار دارد.

ادیبی و همکاران (۱۳۹۰) تحقیقی تحت عنوان نقش تعدیل کننده کنترل شعلی در رابطه گرانباری، ابهام و تعارض نقش با پیامدهای رفتاری مثبت و منفی انجام دادند. یافتهها نشان داد که: ۱- کنترل شغلی رابطه ابهام و گرانباری نقش و تعارض نقش را با عملکرد وظیفه، ترک خدمت، خلاقیت و رفتارهای مدنی – سازمانی تعدیل نمی نماید؛ ۲- کنترل شغلی، رابطه بین تعارض نقش را با رفتارهای انحرافی تعدیل نمود.

شولی بندر ریگی زاده و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی تحت عنوان بررسی رابطه روان رنجوری، تعارض کار – خانواده، گرانباری نقش، عدالت رویهای، عدالت توزیعی و کنترل شغلی و فرسودگی شغلی در کارکنان شرکت گاز اهواز به این نتیجه رسیدند که بین روان رنجوری، تعارض کار – خانواده، گرانباری نقش و عدالت رویهای، عدالت توزیعی و کنترل شغلی و فرسودگی شغلی رابطه معنیداری وجود دارد. شایسته (۱۳۸۹) در پژوهشی به این نتیجه رسید که بین کنترل شغلی و خودکارآمدی رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد. داسگوپتا (۲۰۱۲) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر تعارض نقش و گرانباری نقش با نقش میانجی خودکار آمدی به این نتیجه رسید که نهتنها افراد با خودکار آمدی بالا، کمتر به وسیله گرانباری آشفته می شوند، افزایش خودکار آمدی می تواند حتی منجر به کاهش ادراک گرانباری نقش شود. ریگوت و همکاران (۲۰۰۸) در پژوهشی این نتیجه رسیدند که خودکار آمدی شغلی به طور معنی داری ادراک گرانباری را در کار پیش بینی می کند.

فرنت و همکاران (۲۰۰۴) در پژوهشی تحت عنوان نقش خودمختاری کاری و کنترل شغلی در پیشبینی فرسودگی شغلی نتیجه گرفتند که کنترل شغلی آثار مضر تقاضاهای شغلی را در پیشبینی خستگی عاطفی و مسخ شخصیت، تنها برای کارکنانی با سطوح بالای خودمختاری کاری ، تعدیل میکند. همچنین، کنترل شغلی، رابطه بین تقاضاهای شغلی و احساس موفقیت فردی را تنها برای کارکنانی با سطوح بالای خودمختاری کاری، افزایش میدهد. استامپر و جوتکه (۲۰۰۳) در پژوهشی تحت عنوان رابطه بین خودکارآمدی و تأثیر گرانباری نقش درک شده به این نتیجه رسیدند که افرادی که به لحاظ خود کارآمدی در سطح بالایی هستند دارای مهارتهای شغلی بالا، رشد شغلی و بهرموری شغلی هستند که میتواند میزان ادراک گرانباری را در شغل پایین هم از نظر عاطفی و هم فیزیولوژیکی به وسیله ادراک گرانباری نقش تحت استرس قرار میگیرند؛ به عبارتی در محیطهای کاری که وظایف شغلی از تواناییهای فرد برای کنار آمدن فراتر هستند، افرادی که به خودکارآمدی

۳. روش پژوهش

از آنجایی که نتایج این تحقیق برای بانک مسکن شهرستان بجنورد قابل استفاده می باشد، پژوهش از نوع کاربردی است و از نظر روش شناسی، توصیفی و از نوع همبستگی است که با استفاده از ابزار پرسشنامه صورت پذیرفته است. جامعه آماری کلیه کارکنان بانک مسکن شهرستان بجنورد به تعداد ۱۵۵ نفر می باشد. طبق جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۲) تعداد ۱۱۰ نفر به عنوان نمونه به روش تصادفی طبقه ای انتخاب شد. بیشترین فراوانی مربوط به مردان (۹۳) با (۸۴/۵۵) درصد و کمترین فراوانی مربوط به زنان (۱۷) با (۱۵/۴۵) درصد می باشد. ابزار گرداوری داده ها، پرسشنامه می باشد:

۱۸

چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷

مديريت/سال

بژوهش های

الف) پرسشنامه گرانباری نقش معظمی و گودرزی (۱۳۸۶): پرسشنامه گرانباری نقش توسط دانشگاه میشیگان طراحی شد و معظمی و گودرزی (۱۳۸۶) آن را ترجمه و در جامعه ایرانی هنجاریابی کردند. این پرسشنامه در بخش گرانباری نقش، داشتن کار بیشازحد (من برای اینکه همهچیز را بهخوبی انجام دهم، باید بیشازحد کار کنم) ادراک فرد از میزان کار درخواست شده یا گرانباری کیفی (مقدار کاری که از من خواسته می شود تا انجام دهم، عادلانه است) و مدتزمان غیرمتعارف انجام وظیفه (هیچوقت به نظر نمی رسد که من وقت کافی برای انجام وظیفه داشته باشم) را می سنجد و از ۳ ماده تشکیل شده است. این پرسشنامه ۷ گزینهای می باشد که بر روی مقیاس لیکرت ۷ نقطهای است و بهصورت شدیداً مخالف، مخالف، تا اندازهای مخالف، نه مخالف نه موافق، تا اندازهای موافق، موافق، شدیداً موافق می باشد.

ب) پرسشنامه کنترل شغلی دنیلز و هریس (۲۰۰۵): دارای ۵ گویه با مقیاس پاسخگویی پنج درجهای (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) می باشد. این پنج سؤال میزان کنترل ادراک شدهٔ کارکنان بر امورکاری، روش های انجام کار، سیاستهای انجام امور و خودمختاری ادراکشده در حین کار را مورد سنجش قرار می دهد.

ج) پرسشنامه سرمایه روانشناختی (۲۰۰۷): امید، تاب آوری، خوش بینی و خودکار آمدی را می سنجد. این پرسشنامه شامل ۲۴ گویه است که هر خرده مقیاس شامل ۶ گویه است و آزمودنی در مقیاس ۶ درجهای (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) لیکرت پاسخ می دهد.

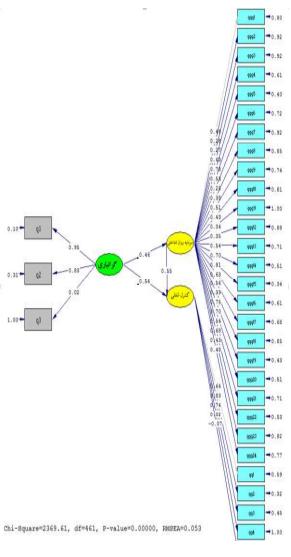
روایی پرسشنامههای پژوهش بر اساس نظر اساتید و متخصصان از نوع صوری و

محتوایی بوده است. پایایی به کمک روش آلفای کرونباخ محاسبه شد. گرانباری نقـش (۰/۹۲)، کنترل شغلی (۰/۸۸) و سرمایه روانشناختی(۰/۸۹).

۴. یافتهها

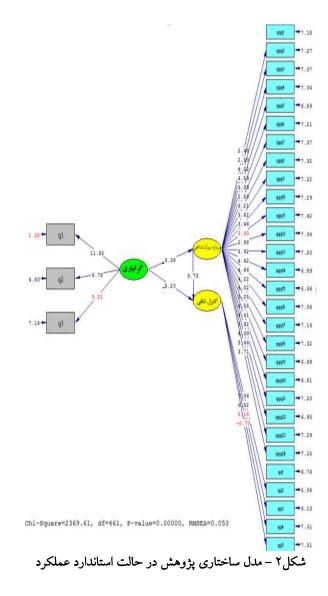
در انجام تحلیل عاملی، ابتدا باید از این مسأله اطمینان حاصل شود که آیا می توان دادههای موجود را برای تحلیل مورداستفاده قرار داد یا نه؟ بنابراین در ابتدا به بررسی مناسب بودن دادهها برای تحلیل عاملی می پردازیم. روش های مختلفی برای ایس کار وجود دارد که از جمله آنها می توان به محاسبه مقدار KMO اشاره کرد که مقدار آن همواره بین ۰ تا ۱ در نوسان است. درصورتی که مقدار آن بین ۰٫۵۰ تا ۹٫۹۰ باشد، دادهها برای تحلیل عاملی مناسب نخواهد بود و اگر مقدار آن بین ۰٫۹۰ تا ۹٫۹۰ باشد، می توان با احتیاط بیشتر به تحلیل عاملی پرداخت، ولی درصورتی که مقدار آن بزرگ تر از ۰٫۹۰ باشد، همبستگی های موجود در بین دادهها برای تحلیل عاملی مناسب خواهد بود.

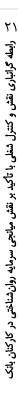
با توجه به آنکه طبق محاسبات، عـدد KMO (بزرگتـر از ۰,۷) و عـدد معنـاداری آزمون بارتلت (sig<۰,۰۵) میتوان گفت که دادهها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است. برای بررسی آزمون فرضیات پژوهش از نرمافزار Lisrel استفاده شد.

شکل ۱ – مدل ساختاری پژوهش در حالت استاندارد

پژوهش های روانشناختی در مدیریت/سال چهارم/نسماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷ مر

جدول ۲- نتایج حاصل از بررسی نیکویی برازش مدل ساختاری پژوهش

نتيجه	مقدار	دامنه مورد قبول	شاخص برازش
مناسب	۲/۸۳	<٣	شاخص نسبت مجذور خی دو بر $rac{x^2}{ m df}$ (شاخص نسبت مجاور خی ا
مناسب	•/9۵	>•,٩	CFI(شاخص برازش تطبيقی)
مناسب	٠/٩۶	>•,٩	GFI(شاخص برازندگی)
مناسب	٠/٩۵	>•,٩	AGFI(شاخص تعدیل برازندگی)
مناسب	•/٩٧	>•,٩	NFI(شاخص نرم شدهٔ برازندگی)
مناسب	•/٩۶	>•,٩	NNFI(شاخص نرم نشدهٔ برازندگی)
مناسب	•/•۵٣	<٠,٠٨	RMSEA(خطای ریشهٔ میانگین مجذورات تقریب)

پژوهش های روانشناختی در مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷ کے

نتایج بررسی شاخص های نیکویی برارزش مدل ساختاری پژوهش که در جدول ۲ آمده است، نشان دهندهٔ برازش مدل است، چرا که میزان کمتر از ۸.۰۸ RMSEA نشانگر برازش قابل قبول مدل ساختاری است. همچنین مقادیر GFI، CFI، میآا، مرا NFI، NFI همگی بالاتر از ۲/۹ هستند.

در جدول ۳ ضرایب مسیر و معناداری بین متغیرهای پژوهش آمده است. همانطور که مشاهده میشود، ضرایب مسیر برای هر چهار رابطه فوق، در سطح ۰/۰۵ (t بزرگتر از ۱/۹۶ و tکوچکتر از ۱/۹۶–) چهار رابطه معنادار بهدستآمده است.

نتيجه آزمون	معنادارى	ضریب مسیر	مسير
قبول	۵/۲۰	-•/۵۴	گرانباری نقش کنترل شغلی
قبول	۳/۳۸	-•/۴۶	گرانباری نقش سرمایه روانشناختی
قبول	٣/٧٣	٠/۵۵	سرمایه روانشناختی —– کنترل شغلی

جدول ۳– نتایج رابطهٔ مستقیم و ضرایب معناداری فرضیات مدل

فرضیه اول: «بین گرانباری نقش و کنترل شغلی کارکنان بانک مسکن بجنـورد رابطـه وجود دارد.»

فرضیه دوم: «بین گرانباری نقش و سرمایه روانشناختی کارکنان بانک مسکن بجنورد رابطه وجود دارد.»

فرضیه سوم: «بین سرمایه روانشناختی و کنترل شغلی کارکنان بانک مسکن بجنورد رابطه وجود دارد.»

همان طور که در جدول (۳) مشاهده می شود، مقدار ضریب مسیر بین گرانباری نقش و کنترل شغلی مقدار ۰/۵۴ – و معناداری ۰/۰۵ – ۵/۲۰ *P-value ب*ه دست آمد، لـذا این ضریب در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است.

مقدار ضریب مسیر بین گرانباری نقش و سرمایه روانشناختی مقدار ۱/۴۶ – و معناداری ۰/۰۵<=P-value به دست آمد لذا این ضریب در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است.

مقدار ضریب مسیر بین سرمایه روانشناختی و کنترل شغلی کارکنان مقدار ۵۵/۰ و معناداری ۰/۰۵<*P-value=۳/۷۳ ب*ه دست آمد، لذا این ضریب در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنیدار است.

۵. بحث و نتیجهگیری

24

مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷

بژوهش های روانشناختی

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین گرانباری نقش و کنترل شغلی با آزمون نقش میانجی سرمایه روانشناختی در کارکنان بانک مسکن شهرستان بجنورد انجام گرفت کـه نتایج تحقیق نشان از معناداری روابط بین متغیرها بود.

هر چند مطالعهای که به بررسی رابطه این سه متغیر بصورت همزمان بپردازد، یافت نشد لیکن برخی تحقیقات داخلی و خارجی که به مطالعه درباره دو مورد از متغیرهای پژوهش پرداخته بودند که به بررسی نتایج آنها با نتایج حاصل از فرضیات پژوهش حاضر پرداخته شد. فرضیه اول تحقیق عبارت است از: «بین گرانباری نقش و کنترل شغلی کارکنان بانک مسکن بجنورد رابطه وجود دارد.» نتایج این فرضیه با پژوهشهای صفاری نیا و صالح میرحسنی (۱۳۹۲)، ادیبی و همکاران (۱۳۹۰)، شولی بندر ریگی زاده و همکاران (۱۳۹۰) همخوانی دارد.

فرضیه دوم تحقیق عبارت است از: «بین گرانباری نقش و سرمایه روان شناختی کارکنان بانک مسکن بجنورد رابطه وجود دارد.» نتیجه این فرضیه با پژوهش های خدابخش و کیانی (۱۳۹۲) که نشان داد بین خودکار آمدی –یکی از ابعاد چهارگانه سرمایه روانشناختی – وگرانباری نقش همبستگی درونی معنی داری وجود دارد، همخوانی دارد. همچنین با نتایج پژوهش های داسگوپتا (۲۰۱۲)، ریگوت و همکاران (۲۰۰۸)، استامپر و جوتکه (۲۰۰۳)، جکس و بیلس (۱۹۹۹) که در تحقیقات خود به رابطه بین خودکار آمدی و گرانباری نقش اشاره کرده اند، همخوانی دارد.

فرضیه سوم عبارت است از: «بین سرمایه روانشناختی و کنترل شغلی کارکنان بانک مسکن بجنورد رابطه وجود دارد.» نتیجه این فرضیه با پژوهش های کردی و یوسفی (۱۳۹۵) مطابقت ندارد. کردی و یوسفی (۱۳۹۵) به این نتیجه رسیدند که بین خودمختاری (کنترل) شغلی و خودکارآمدی رابطهای وجود ندارد. اما نتایج حاصل از فرضیه سوم پژوهش با نتایج پژوهش شایسته (۱۳۸۹) همسو می باشد. شایسته (۱۳۸۹) به این نتیجه رسید که بین کنترل شغلی و خودکارآمدی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. با عنایت به یافتههای پژوهش میتوان چنین نتیجه گیری نمود که دادن مسئولیت بیشتر در قبال شغلی به کارکنان منجر به احساس کنترل شغلی میشود. بر این اساس احساس خودمختاری، شایستگی و توانایی در انجام وظایف محوله در آنان افزایش مییابد و لذا چون خود را مسئول مستقیم نتایج شغلی و مسئولیتهای خود میداند، تلاش بیشتری در کار اعمال کرده که این احساس منجر به موفقیت شغلی میشود.

نتایج پژوهش حاضر و پژوهشهای پیشین نشان داد که بین گرانباری نقش و کنترل شغلی رابطه معکوس وجود دارد. گرانباری نقش به دلیل حجم زیاد وظایف محول ه در یک بازهی زمانی کوتاه مدت رخ میدهد که اغلب احساس استرس و نارضایتی و فرسودگی شغلی را نیز به همراه دارد. مدیران میتوانند با تقویت کنترل شغلی در کارکنان احساس روانی گرانباری را تعدیل نمایند چرا که پژوهشها نشان میدهد کنترل شغلی رابطه ابهام و گرانباری نقش را با عملکرد شغلی تعدیل مینماید. وقتی منابع شغلی نظیر مهارتها، توانائیها، زمان، امکانات و تجهیزات شغلی در اختیار فرد روانی قرار میگیرد. کنترل شغلی در کاهش احساس گرانباری نقش با پیامدهای رفتاری مثبت و منفی نقش مهمی ایفا میکند. این نقش به این دلیل است که انسانها تمایلی بنیادی به خودمختاری و کنترل بر شرایط و امور دارند.

یکی از متغیرهای جدید در حوزه رفتار سازمانی، سرمایه روانشناختی است که در پژوهش حاضر بعنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شد. پژوهشها از تاثیر سرمایه روانشناختی بر کاهش احساسات منفی کاری حمایت می کنند (جلیک'، ۲۰۱۸؛ رحمان و مباشار^۲، ۲۰۱۷). بزعم لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) سرمایه روانشناختی مبتنی بر درک شخصی خود، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایداری در برابر مشکلات و

- 1- Celik
- 2- Rehman & Mubashar

بهصورت باور فرد به توانایی هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت دربارهی خود و تحمل کردن مشکلات می باشد. همچنین با ویژگیهایی چون داشتن خودکارآمدی که همان اعتمادبهنفس لازم و تـلاش برای موفقیت در کارهای چالشانگیز، خوش بینی شامل ایجاد اسـنادی مثبـت در مـورد موفقیت در زمان حال و در آینده، امید همان یافشاری در رسیدن به اهداف و به هنگام لزوم تغییر دادن مسیرهای رسیدن به اهداف و تابآوری برای مواجهـه بـا مشـکلات و سختیها، تحمل کردن و بازگشت بهجای اول برای دستیابی به موفقیت مشخص می شود. تحقیقات نشان دادهاند که واکنش های افراد بهواسطه باورشان مبنی بـر اینکـه مـی توانند محركها را كنترل كنند، تغيير بسيار زيادي نموده است. بعنوان مثال تحقيق درباره رابطه بین خودکارآمدی–یکی از ابعاد سرمایه روانشـناختی– بـا گرانبـاری نقـش نشان داد که افرادی که به لحاظ خود کارآمدی در سطح بالایی هستند دارای مهارتهای شغلی بالا، رشد شغلی و بهرهوری شغلی هستند که می تواند میزان ادراک گرانباری را در شغل کاهش دهد. افرادی که به خودکارآمدی خود اعتقاد دارند به وسیله گرانباری شدید محیطهای کاری پریشان نخواهند شد. در شرایط امروز که سازمانها و بهتبع آن کارکنان با چالش های جدیدی باید دست وینجه نرم کنند، کارکنانی که نسبت به همتایان خود مثبت تر هستند، به شکل بهتری می توانند بر چنین شرایطی غلبه کنند و از این رو عملکرد بهتری دارند و رفتار و نگرش شغلی مطلوب تری از خود بروز میدهند. این کارکنان به ایستادگی و مقاومت سازمانها در زمانی بحرانی کمک میکنند، از این رو ظرفیتهای روانشناختی کارکنان در چنین موقعیتهایی اهمیت بسزایی دارد و این جریان می تواند یک مزیت رقابتی قابل توجه برای سازمان های معاصر در شرایط رقابت و عدم قطعیت باشد.

78

J.A.

پاييز و زمستان

ه دوم ا

مديريت/سال

روانشناختر

بژوهش های

پژوهش حاضر با محدودیتهایی مواجه بود که عبارت بودند از ابزار جمع آوری اطلاعات، فقط پرسشنامه بود؛ حجم محدود نمونه، تعمیمیافتههای پژوهش حاضر به سایر سازمانها را محدودتر مینماید. با عنایت به یافتههای پژوهش، پیشنهادهای ذیل ارائه می گردد: -برای کاهش تأثیرات منفی گرانباری نقش، برنامههای منعطف (که مؤلفهای از کنترل بر کار است) در سازمان اجرایی شود. - مدیریت سازمان برای کارکنان خود شرح وظایف دقیق داشته باشند تا بدین ترتیب از گرانباری نقش جلوگیری گردد. - کارکنان را در شرایط فوریت زمانی که باعث بروز گرانباری کمی می شود، قرار ندهند. - تشکیل جلسات هفتگی و ماهانه مشاورهای جهت شناسایی و حل فشارهای روانی کارکنان. - توجه به ظرفیتهای مثبت روانشناختی کارکنان و توسعه و بهبود آنها برای مقابله با رفتارها و احساس منفی شغلی نظیر گرانباری نقش. - همچنین به پژوهشگران آتی توصیه می شود که این تحقیق با گروههای نمونه بزرگتری و در سایر سازمانها تکرار شود.

 ادیبی، زهرا؛ گل پرور، محسن و صاحبی، محمدرضا. (۱۳۹۰). «نقش تعدیل کننده کنترل شغلی در رابطه گرانباری، ابهام و تعارض نقش با پیامدهای رفتـاری مثبت و منفی». مجله دانش و یژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱۲. ۲. باغانیان، عبدالوهاب و حمزه نیا، محمد. (۱۳۹۰). «بررسی رفتارهای انحرافی شغلی کارکنان بیمارستان امام علی(ع) زاهدان در سال ۹۰». مجله دانشگاه علوم يزشكي رفسنجان، ١٢. ۳. جهانبخش گنجه، سحر؛ عریضی سامانی، حمیدرضا؛ مولـوی، حسـین و نـوری، ابوالقاسم. (۱۳۸۸). «رابطه کنترل شغلی با سطح استرس و سلامت ذهن کارکنـان شرکت یتروشیمی». مجله دانشکده یزشکی اصفهان. سال ۲۷. شماره ۱۰۳.

- جهانبخش گنجه، سحر و عریضی سامانی، حمیدرضا. (۱۳۹۱). «رابطه تقاضاهای شغلی، کنترل شغلی با استرس شغلی، عاطفه مثبت و منفی کارکنان». مجله پژوهش های علوم شناختی و رفتاری. ۲(۲): ۷۵–۸۹.
- ۵. خدابخش، محمدرضا و کیانی، فریبا. (۱۳۹۲). «بررسی قدرت پیشبینی کنندگی ادراک گرانباری نقش توسط خودکارآمدی شغلی و حمایت سازمانی ادراکشده از ایمنی». فصلنامه علمی تخصصی طب کار. ۶(۴): ۴۸–۵۶.
- ۶. دیانت نسب، مدینه؛ جاویدی، حجت اله و بقولی، حسین. (۱۳۹۳). «نقش واسطه گری استرس شغلی در رابطه بین سرمایه روانشناختی با عملکرد شغلی کارکنان». روش ها و مدل عای روانشناختی. ۴(۱۵): ۷۵–۸۹.
- ۷. شایسته، فاطمه.(۱۳۸۹). « بررسی رابطه بین فشار روانی ناشی از شغل یا تحلیل قوای روانی با توجه به اثرهای تعدیل کننده خودکارآمدی شغلی و خودتنظیمی در کارکنان بنیاد شهید شهر یاسوج». پایاننامه کارشناسی ارشد. رشته روانشناسی صنعتی و سازمانی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

منابع

- ۸ شولی بندر ریگیزاده، سمیه؛ بشلیده، کیومرث؛ هاشمی شیخ شبانی، اسماعیل و ارشدی، نسرین.(۱۳۹۰). «بررسی رابطه روان رنجوری، تعارض کار – خانواده، گرانباری نقش، عدالت رویهای، عدالت توزیعی و کنترل شغلی و فرسودگی شغلی در کارکنان شرکت گاز اهواز». مجله دست آوردهای روانشناختی (علوم تربیتی و روانشناسی). دانشگاه شهید چمران اهواز. دوره ۴. شماره ۱:۷۲–۴۷.
- ۹. صفاری نیا، مجید و صالح میرحسنی، وحیده. (۱۳۹۲)«بررسی رابطه بـین حجـم
 کار، کنترل بر کار و تعادل کار زندگی». دو فصلنامه علمـی پژوهشـی شـناخت
 /جتماعی. سال ۲. شماره ۳:۸۸ –۷۵.
- ۱۰.عمادی، شیرازه؛ نیسی، عبدالکاظم و احمدی، عبادالیه (۱۳۸۷). «رابطه بین گرانباری نقش و سرسختی روانشیناختی با استرس شیغلی در بین کارکنان کارخانهی سیمان فارس». همایش روانشناسی و کاربرد آن در جامعه. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- ۱۱.قانع نیا، مریم.(۱۳۹۳). « بررسی تأثیر آموزش رفتارهای رهبری مثبت بر سرمایه روان شناختی. اشتیاق شغلی. اعتماد سازمانی و عملکرد شغلی کارکنان». پایاننامه دکترای روانشناسی. دانشگاه شهید چمران اهواز.
- ۱۲.کردی، مراد و یوسفی، فاطمه. (۱۳۹۵). »*بررسی تأثیر خودمختاری بر نتایج کاری کارکنان: نقش میانجیگری خودکارآمدی*» پایاننامه کارشناسی ارشـد. دانشـگاه آزاد اسلامی. واحد شاهرود. دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- ۱۳.میرزایی، زینت و گل پرور، محسن (۱۳۹۸). «تأثیر سرمایه روان شناختی بر عملکرد شغلی با توجه به نقش واسطهای رضایت شغلی و تعهد سازمانی در کارکنان شرکت مخابرات». دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۷۵: ۱۲–۱. ۱۴.نعامی، عبدالزهرا و شناور، فضل الله. (۱۳۹۴). «نقش اشتیاق شغلی، کنترل شغلی، رفتارهای نوآورانه و رهبری تحولی در پیش بینی دگرگون سازی شغلی». پژوهش های مدیریت عمومی. ۸(۲۷): ۱۴۵–۱۶۵.

- Avey, B, (2006). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism, Journal of Leadership and Organizational Studies, 13(2), 231-248.
- Avey, J. B., Luthans, F., & Jensen, S. M. (2009). Psychological capital: A positive resource for combating employee stress and turnover. Human Resource Management, 48(5), 677-693.
- Babakas, E., Yavas, U., & Ashill, N.J. (2009). The role of customer orientation as a moderator of the job demand-burnout-performance relationship: A surfacelevel trait perspective. Journal of Retailing, 85(4), 480-492.
- Bakker, a, Schaufeli, W, B, (2008). Positive organizational behavior: Engaged employee in flourishing organizations, Journal of Organizational Behavior, 29(4), 45-60.
- Çelik, M. (2018). The Effect of Psychological Capital Level of Employees on Workplace Stress and Employee Turnover Intention. Innovar, 25(68), 67-75.
- Chiang, F.F.T., Britich, T.A., & Kwan, H.K. (2010). The moderating roles of job control and worklife balance practices on employee stress in the hotel and catering industry. *International Journal of Hospitality Management*, 29, 25-32
- Dasgupta P. (2012). Effect of Role Ambiguity, Conflict and Overload in Private Hospitals' Nurses' Burnout and Mediation Through Self Efficacy Journal of Health Management; 14(4): 513-34.
- Erez, A. Judge, T. (2001). Relationship of CoreSelf Evaluations of Goal Setting, Motivation, and Performance.journal of Applied Psychology 86 (6), 1279-1270.
- Fernet C, Guay F, Senecal C. (2004). Adjusting to job demands: The role of work self-determination and job control in predicting burnout. Journal of Vocational Behavior; 65(1): 39-56.
- Jackson, P. R., Wall, T. D., Martin. R., & Davids, K. (1993). New measures of job control, cognitive demand, and production responsibility. Journal of Applied Psychology, 78, 753-762.

پژوهش های روانشناختی در مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۲۹۷ _3

- Jex SM, Bliese PD. (1999). Efficacy beliefs as a moderator of the impact of work-related stressors: A multilevel study. Journal of Applied Psychology; 84: 349-61.
- 26. Judge, T. Bono, J. (2001). Relationship of Core Self-Evaluations Traits Self-Esteem, Generalized Self-Efficacy, Locus of Control, and Emotional Stability– With Job Satiisfactio and Job Performance: A Meta-Analysis. Lof Applied Psychoogy, 86, 80-92.
- 27. Lee, S. Y. (2005). Effects of control over office workspace on perceptions of the work outcomes. Journal of Environmental Psychology, 25, 323-333.
- Luthans, F. Avolio, B.J. & Youseff, C. (2007). Psychological Capital: Developing the Human Competitive Edge. Oxford, England: Oxford University Press
- 29. Ouyang, Y. (2009). The mediating effects of jop stress and jop in volvement under jop instability: Banking service personnel of Taiwan AZ ab example. Journal of money, invest ment and Banking, 11
- 30. Parker, C. P., Baltes, B., Young, S., Altmann, R., LaCost, H., Huff, J., & Roberts, J. E. (2003). Relationships between psychological climate perceptions and work outcomes: A meta-analytic review. *Journal of Organizational Behavior*, 24, 389-416.
- Rehman, Namra., Mubashar, Tahira. (2017). Job Stress, Psychological Capital and Turnover Intentions in Employees of Hospitality Industry, Journal of Behavioural Sciences, 27(2)
- Rigotti T, Schyns B, and Mohr G. (2008). A short version of the occupational self-efficacy scale: structural and construct validity across five countries. Journal of Career Assessment; 16(2):238-55.
- 33. Rod, M., Ashill, N.J., & Carruthers, J. (2008). The relationship between jobs demand stressors, service recovery performance and job outcomes in a stateowned enterprise. Journal of Retailing and Consumer Services, 15, 22-31.

- Schaubroeck, J., Jones, J.R (2001). Individual Differences in utilizing control to cope with job demands: Effects on susceptibility to infectious Disease. Journal of applied psychology. 86 (2): 265- 278.
- 35. Stamper CL, Johlke MC. (2003). The Impact of Perceived Organizational Support on the Relationship between Boundary Spanner Role Stress and Work Outcomes. Journal of Management. 29(4): 569-88.

پژوهش های روانشناختی در مدیریت/سال چهارم/شماره دوم/ پاییز و زمستان ۱۳۹۷ ح